

Археологически резерват “Скални църкви“, с. Иваново, Русенско

Църквата „Св. Богородица“ е част от големия скален манастир „Св. Архангел Михаил“, който се намира на 22 км. югозападно от Русе. През XIII и XIV век той е известен духовен и книжовен център, който се развива под покровителството на българските царе и патриарси. Запазените и до днес стенописи в шест църкви и параклиси са основание манастирът да бъде включен от ЮНЕСКО в списъка на световното културно наследство.

Църквата „Св. Богородица“ е създадена и изписана с фрески с личната финансова подкрепа на цар Иван Александър. Тя се намира на 38 метра височина над нивото на пътя и има следните размери: дължина – 16 м., ширина – 4 м., височина – 2.15 м. Състои се от две помещения и долепен до тях неголям поараклис. В околните скали има останки от над 300 монашески килии.

Стенописите в църквата са най-значимото запазено достижение на българското средновековно изкуство от XIV век. Сътворени са от известни майстори от Търновската художествена школа. Разположените по стените и тавана композиции показват сцени от Страстната седмица и от живота на Йоан Кръстител. Тяхното подреждане разкрива силното влияние на исихазма върху православната църква през този период. В притвора са изобразени ктиторски портрети на цар Иван Александър, на царица Теодора и отделни светци, а в параклиса – сцени от живота на раннохристиянски сирийски отшелници.

Стенописите, разположени по таваните се отличават с красота, жизненост и одухотвореност, със съвършени композиции и цветоусещане. Те отразяват непомръкналата сила на античните традиции, но преди всичко представят водещите за времето тенденции - извисен хуманизъм и реализъм в църковното изкуство.

Средновековните стенописи в скалната църква „Св. Богородица“ са един от блестящите примери за високото ниво, което достига културата в развитието си през епохата на Второто Българско Царство.